

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XV/101/07
Rady Gminy Działdowo
z dnia 27 września 2007 roku

PLAN ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI TURZA WIELKA

na lata 2008 – 2013

Plan rozwoju miejscowości Turza Wielka wykonano na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1951 z późn.zm.). Plan został opracowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 17 grudnia 2004 roku w sprawie trybu składania i wzoru wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 – 2006” w zakresie działania „Odnowa wsi oraz zachowanie dziedzictwa kulturowego” (Dz.U. Nr 284, poz. 2846).

Realizacja planu ma służyć mieszkańcom wsi Turza Wielka oraz instytucjom i organizacjom funkcjonującym na jej terenie. Plan został opracowany przy współudziale mieszkańców wsi, co wpływa na wartość tego dokumentu. W pracy nad planem wykorzystana została wiedza ludzi najlepiej znających problemy i potrzeby wsi, a także nastąpiła integracja społeczności wokół istotnych problemów sołectwa. Projekt Planu poddano społecznej konsultacji, której wyniki są podstawą.

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

a) Lokalizacja

Miejscowość Turza Wielka zachodniej części Gminy Działdowo, jest czwartą, co do liczby ludności miejscowością na terenie gminy.

b) Ludność

Liczba mieszkańców wsi wynosi obecnie 696 osób, co stanowi 7 % ogólnej liczby ludności gminy (stan na 31.12.2006r.). Gmina Działdowo, jak też cały Powiat Działdowski uznany został za obszar dotknięty bezrobociem strukturalnym. Bezrobocie w gminie przez ostatnich 6 lat kształtowało się na bardzo wysokim poziomie około 25%. Dotyka ono w szczególności sposób wsi, które ze względu na swoje położenie geograficzne, strukturę społeczno – gospodarczą, poziom urbanizacji i infrastrukturę społeczną charakteryzują się małym lokalnym rynkiem pracy. Jest również główną przyczyną biedy i ubóstwa. Specyficzne lokalne uwarunkowania społeczne, w tym struktura zawodowa mieszkańców są przyczyną niechętnego podejścia społeczności do walorów kulturowych regionu. Mieszkańcy nie wykazują szczególnego zainteresowania kulturą, co powoduje, że nie są świadomi roli regionalnych walorów kulturotwórczych, a także nie doceniają możliwości rozwojowych swojego regionu. Mieszkańcy Turzy Wielkiej zajmują się głównie uprawą roli, czasami jest to jedyne ich źródło utrzymania. Są to przede wszystkim małe gospodarstwa rolne. Na trzydzieści gospodarstw przypadają tylko trzy gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 hektarów

c) Historia

Wzmianki o istnieniu miejscowości sięgają 1502 roku. Używano wówczas określeń: Turza oraz Thurza. Miejscowość leżała kiedyś nad

jeziorem Turskim, stąd wziął się pomysł na nazwanie miejscowości. Wieś została założona przez Rycerzy Zakonnych, po zawarciu z Litwinami pokoju w 1379 r. W tym samym okresie wybudowano pierwszy kościół. Wojny między zakonem a stroną polską spowodowały, że kościół popadł w ruinę i uległ zniszczeniu. Nigdy nie został odbudowany.

Nowy kościół został założony dopiero po II wojnie światowej, a pomysłodawcą okazał się być właściciel majątku, Aleksander Kamiński. Budowla powstała w przeciągu zaledwie 4 miesięcy a erygację uzyskała w 1935 r.

Świątynia stanowi budowlę murowaną, z wieżą, chórem, amboną oraz zakrystią. Mieści około 700 osób. Wnętrze jest salowe a do jego zachodniej części dostawiona jest przybudówka, w której mieści się zakrystia oraz prezbiterium. Kościół został otynkowany, a ściany dodatkowo wzmocniono stalowymi ściągamy, znajdującymi się wokół budynku. Chór jest drewniany, podparty filarami, a okna półkolistie zamknięte. Ciekawostką jest fakt, iż świątynia nie posiada organów. Dach kościoła jest dwuspadowy. Elementem wyposażenia kościoła są dwa ołtarze boczne oraz ołtarz główny, w którym umieszczony został obraz Matki Boskiej Różańcowej ze św. Dominikiem i Klarą.

Po wybuchu II wojny światowej, kościół zamknięto od 1939 do 1942 roku. W tym okresie służył za magazyn, uległo wtedy także uszkodzeniu

wiele cennych przedmiotów m.in. Ołtarz Grobu Pańskiego, tabernakulum oraz Szopka Bożego Narodzenia.

Zabytkowy budynek stacji kolejowej pochodzi z lat 1909-10 czyli z okresu budowy linii kolejowej do Samborowa (Ostródy), która oddzielała się tu od trasy Warszawa - Gdańsk. W bardzo dobrym stanie, poza budynkiem dworca z magazynem, zachowały się dom dla pracowników kolei i jedna nastawnia.

W centrum miejscowości zachował się neobarokowy pałacyk właścicieli majątku. Wzniesiono go na początku XX wieku. Budynek, który zachował na swych elewacjach sporo detalu architektonicznego, przykryty jest charakterystycznym mansardowym dachem wykonanym z łupka - niegdyś popularnego materiału, obecnie zanikającego na tym terenie. Po lewej stronie dworu znajdował się park, z którego zachował się do naszych czasów tylko fragment ogrodzenia - masywny kamienny mur. Między pałacykiem, a stacją kolejową znajduje się dawny folwark z kilkoma budynkami z XIX i początku XX wieku.

2. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON TURZY WIELKIEJ.

Mocne strony

- młode społeczeństwo,
- sieć wodociągowa,
- sieć energetyczna,
- sieć telefoniczna stacjonarna,
- nadwyżki siły roboczej.

Słabe strony

- duże bezrobocie,
- niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- mała aktywność ekonomiczna społeczeństwa,
- mała powierzchnia gospodarstw,
- słabe zorganizowania społeczeństwa,
- brak placu zabaw spełniającego oczekiwania młodych mieszkańców wsi,
- niski poziom technologiczny niektórych gospodarstw.

Szanse

- obecność w Unii europejskiej,
- dopłaty bezpośrednie dla rolnictwa,
- rozwój edukacji,
- wzrost gospodarczy kraju i województwa,
- dostępność funduszy unijnych.

Zagrożenia

- niewystarczający poziom integracji mieszkańców,
- ekonomiczne rozwarstwienie społeczeństwa,
- zmienność prawa i niewystarczająca jego znajomość,
- wzrost zagrożeń patologią społeczną,
- emigracja młodych mieszkańców.

3. **INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCA UJĘCIU STANU RZECZYWISTEGO**

Powierzchnia sołectwa wynosi 1.590,61 ha co stanowi 5,5 % obszaru Gminy Działdowo.

Strukturę wykorzystania gruntów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie powierzchni sołectwa	Powierzchnia w ha	Udział % w ogólnej
Grunty z zabudowaniami	28,25	1,78
Grunty orne	1005,82	63,25
Łąki	42,28	2,66
Nie użytki	12,24	0,76
Pastwiska	34,94	2,20
Lasy	389,53	24,50
Drogi	27,01	1,70
Tereny kolejowe	31,15	1,95
Sady	0,84	0,05
Złóża kruszywa	14,51	0,90
Wody	4,04	0,25
RAZEM	1590,25	100

**4. PLANOWANE INWESTYCJE
W MIEJSCOWOŚCI TURZA WIELKA
W LATACH 2008 – 2013.**

L.p.	Nazwa inwestycji	Planowany termin realizacji	Planowany koszt inwestycji
1	Remont budynku świetlicy	2008	245.357,92
2	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Turza Wielka - Myślęta	2010	1.200.000,00
3	Budowa drogi Turza Wielka - Skurpie	2011	1.000.000,00
4	Budowa drogi Turza Wielka - Sękowo	2011	750.000,00
5	Budowa boisk szkolnych.	2010	160.000,00

5. ŚWIETLICA W TURZY WIELKIEJ

a) Opis stanu istniejącego.

Świetlica wiejska w Turzy Wielkiej istnieje od 1993 roku. W budynku świetlicy jedno pomieszczenie zajmuje biblioteka.

Świetlica funkcjonuje przez pięć dni w tygodniu po sześć godzin dziennie. Dodatkowo codziennie otwarta jest biblioteka przez dwie godziny. Szkoła zapewnia dzieciom i młodzieży zajęcia w godzinach porannych, najpóźniej do godziny 15⁰⁰, po zajęciach w szkole dzieci nie mają miejsca, w którym mogłyby spędzać swój wolny czas. Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców i młodzieży świetlica otwarta jest w godzinach popołudniowych (12⁰⁰- 20⁰⁰). Dlatego poprawienie warunków lokalowych świetlicy jest tak istotne dla życia mieszkańców wsi.

Świetlica i biblioteka, poza szkołą podstawową, są jedynymi miejscami życia kulturalnego mieszkańców. Pracownik świetlicy organizuje cieszące się dużym zainteresowaniem imprezy okolicznościowe integrujące całą społeczność Turzy Wielkiej. Gminny Ośrodek Kultury w Działdowie przygotowuje rokrocznie wystawy wielkanocne pod hasłem „Rękodzieło w skorupce”, w których biorą udział wszyscy twórcy Gminy Działdowo. Uroczyscie obchodzone są takie święta jak: „Dzień Matki” i „Dzień Dziecka”. W okresie świąt Bożego Narodzenia dzieci i młodzież przygotowują jasełka i koncert kolęd.

Głównym problemem świetlicy w okresie zimowym jest brak stałego ogrzewania. Pomieszczenia są ogrzewane grzejnikami elektrycznymi, które, mimo, że są włączone przez cały dzień, nie pozwalają na utrzymanie minimalnej temperatury pomieszczenia 18⁰C, która jest

wymagana np. w szkołach. Temperatura w pomieszczeniach spada do -8°C . Wówczas świetlica musi być zamknięta, a młodzież i dzieci znów nie mają gdzie się podziać. Sala, w której znajdują się stoły tenisowe zimą nie jest ogrzewana i przez to nie ma możliwości jej właściwego wykorzystania.

b) Opis remontu budynku świetlicy.

Remont budynku świetlicy w Turzy Wielkiej będzie polegał przede wszystkim na wykonaniu instalacji centralnego ogrzewania, ociepleniu budynku (docieplenie ścian oraz dachu), wymianie stolarki drzwiowej i okiennej oraz wymianie posadzek. Budynek na poziomie piwnicy posiada niezbędne pomieszczenia oraz kominy, które można adoptować na pomieszczenia służące do celu wykonania centralnego ogrzewania.

Dzięki wykonaniu tych wszystkich prac świetlica będzie mogła spełniać swoją funkcję i służyć mieszkańcom wsi przez cały rok, a nie tylko w miesiącach ciepłych jak to ma miejsce obecnie.

c) Szacunkowy kosztorys planowanego przedsięwzięcia.

L.p.	Nazwa	Wartość netto	Wartość brutto
1.	Roboty budowlane	167.563,53	204.427,51
a	Elewacja	62.228,17	75.918,37
b	Dach	49.458,01	60.338,77
c	Stolarka	35.160,59	42.895,92
d	Posadzki	20.716,76	25.274,45
2.	Budowa instalacji centralnego ogrzewania	29.041,32	35.430,41
3	Dokumentacja, nadzór	5.500,00	5.500,00
RAZEM		202.104,85	245.357,92

d) Harmonogram planowanego przedsięwzięcia.

Styczeń – luty 2008 r. – przeprowadzenie procedury przetargowej.

Marzec - kwiecień 2008 r. – roboty budowlane.

Maj 2008 r. – rozliczenie projektu.